މީގައި ކީރިތި ޤުރުއާނުގެ އާޔަތްތަކާއި، اللهގެ އިސްމުފުޅުތައް ހުރެއެވެ. އެއްލާނުލާ ރައްކާ ކުރައްވާ!

ދީނުގެ މަގު

بلغوا عني ولو آية
-رواه البخاري-

٢ އަހަރު:1 އަދަދު:5 ހުކުރު، ٢٣ جمادى الآخرة ١٤٤٢، 5 ފެބްރުއަރީ 2021، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: 2203/2019

محررގެ قلمން

ކާމިޔާބަކީ ހިންމަތްތެރިކަމުގެ ނަތީޖާއެވެ.

އެއްވެސް ކަމަކީ އާގޭ ޗާލުގައި ފަސޭހަ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަޅަން ފަދަ ކޮންމެ ކަމަކަށް ބޭނުންވަނީ ހިތްވަރާއެކު މަސައްކަތް ކުރުމެވެ. ކާމިޔާބަކީ ހިންމަތްތެރިކަމުގެ ނަތީޖާއެވެ.

އިލްމު އުނގެނުމަކީ އުނދަގޫ ކަމެކެވެ. އިލްމު ފިޤުހީ އެކަމުގައި ތިރޭ މުއްދަތެއް ހުރަސްތަކާ ބަދަލުކުރަން ކަމަކަށް އިލްމު ޝަރުޢީގޮތުން ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. އަދި އެ އިލްމު އަށް ބަދަލުން ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް އިތުރުވެފައި އެކަމަށް ޖެހެނީ ހިތްވަރު ބޭނުވެއެވެ. ހިންމަތާއި މަސައްކަތް ކުރުމުގައި ކެތްމާ ދިރާސާކުރުމަށް ހުށަހެޅޭ މިއަދު ދީ ސަލާމަތް ކުރާށެވެ. އަދި اللهއަށް ވަކީލު ކުރުމާ ދިމާވާ ކަންކަމަށް ކެތްތެރިވުމެވެ.

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱسۡتَعِينُواْ بِٱلصَّبۡرِ وَٱلصَّلَوٰةِۚ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ١٥٣﴾ البقرة: ١٥٣ މާނައީ:- "ހަމަކަށަވަރުން الله ވަނީ ކެތްތެރިންނާ އެކުގައެވެ."

ހިންމަތް ކުރުމަށް ތަކުލީފުތަކުން އަރައިގަތުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމެވެ. ކުރިމަގު ފުނަންކަން ދަރުނަކާ ރިވެތިގެން اللهއަށް ވަކީލު ކުރުމެވެ. ކުރިމަތިވާ ހުރަސްތައް ގިނަކުރުމުގައި ކާމިޔާބުވުމެވެ.

ކަމެއް ކުރުމަށް ހިތް އަޅައިފިނަމަ އެ ކަމެއްގައި اللهއަށް ވަކީލުކުރާށެވެ! اللهއަށް ވަކީލުކުރާ މީހުންނަށް އެފަރާތް ލޯބިވެވޮޑިގެން ވެއެވެ. މިކަމަށް އިޝާރާތް ކުރައްވާ ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި މާތް الله އަންގަވަނީ، ﴿فَإِذَا عَزَمۡتَ فَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُتَوَكِّلِينَ ١٥٩﴾ آل عمران: ١٥٩ މާނައީ:- "ފަހެ، (ކަލޭގެފާނު) ކަލޭގެފާނު عزم ކަނޑައަޅުއްވައިފިނަމަ، ފަހެ، ކަލޭގެފާނު اللهއަށް وكيل ކުރައްވާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން، وكيل ކުރާ މީހުންނަށް الله ލޯބިވެވޮޑިގެންވެއެވެ."

اللهއަށް ވަކީލު ކުރުމާއެކު މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ކާމިޔާބީ ކުރުން ލިބޭނެ ކަމެކެވެ. މަސައްކަތް ކުރުމަކާއިއެކު، ވަކީލު ކުރުމަކީ ބޭނުންކުރުން ހާސިލުވާން އެއްވެސް ކާމިޔާބެއް ނުލިބޭނެއެވެ.

އެހެންކަމުން ދީނީހާއި ދުނިޔަވީ ކާމިޔާބަށް މަސައްކަތްކުރާ ކަމުގެ ހިތްވަރާއި އާއި ކުރަން ހިތްވަރާއި ކަމުގެ ކުރުމުގައި اللهއަށް ވަކީލުކުރުމާއެކު، ކާމިޔާބަށް އެދި ކަންތައް ހިންމަތް ކުރުމެވެ. ❑

محمد أفضل

ކަރުދާސްކޮޅު

الشيخ شفيع عبد الله

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَن يُعَظِّمْ شَعَٰٓئِرَ ٱللَّهِ فَإِنَّهَا مِن تَقْوَى ٱلْقُلُوبِ ۝٣٢﴾ (الحج: ٣٢) މާނައީ:- "އަދި اللهގެ ޝިޢާރުތަކަށް މާތްކޮށްހިފާމީހާ (ދަންނާނެވެ) ފަހެ، ހަމަކަށަވަރުން، އެކަންތައްތަކީ، ހިތްތަކުގެ ތަޤްވާވެރިކަމުގެ ތެރެއިންނެވެ."

މި ކަރުދާސްކޮޅުގައި މިވަނީ ވަރަށް މަތިވެރި އާޔަތެކެވެ. މި އާޔަތުގައި ވަނީ މާތް اللهގެ ޝިޢާރުތައް މަތިވެރި ކުރާ މީހަކު އެކަން ކުރަނީ އޭނާ ހިތުގައި ހުރި ތަޤްވާވެރިކަމުގެ ސަބަބުން ކަމަށް ބަޔާންކުރައްވައެވެ.

މި ކަރުދާސްކޮޅުގައި މިފަދައިން މާތް اللهގެ އިސްމުފުޅާއި، އެ އިލާހުގެ ކަލާމްފުޅު ލިޔެވިފައިވުމުން ހަމަ ދާއިމުވެސް މި ކަރުދާސްކޮޅު [illegible] [illegible] [illegible] ނުލާނެއެވެ. އަދި، [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] ނުލާނެއެވެ. ހަމަ [illegible] ސަބަބަކާ [illegible] މާތް اللهގެ އިސްމުފުޅާއި އެ އިލާހުގެ ކަލާމްފުޅު މީގައި ލިޔެވިފައި ވާތީއެވެ. އެހެނީ، [illegible] މާތް الله އިސްމުފުޅު މަތިވެރި ކުރާ މީހެކެވެ. އެ އިލާހުގެ ކަލާމްފުޅު މަތިވެރި ކުރާ މީހެކެވެ. މާތް اللهގެ ޝިޢާރުތައް މަތިވެރި ކުރާ މީހެކެވެ. އޭނާގެ ހިތުގައި ވަނީ މާތް الله އަށް ބިރުވެތިކަމާއި، ތަޤްވާވެރިކަމާއި، ޚަޝްޔަތާއި [illegible].

ނަމަވެސް، ހިތާމައަކީ، ބައެއްފަހަރު، އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުން މިއާ ޚިލާފަށް ވެސް ކަންކަން ވަމުންދާތަން ފެންނަނީއެވެ. ކަރުދާސްކޮޅެއް އެއްފަހަރު، އެއްވެސް ބަލައިލުމެއް ނެތި އެއްލައިލާފައިން ފެނެއެވެ. ނޫސްމަޖައްލާތަކާއި، ފޮތްތަކާއި، ލިޔެކިޔުންތައް އެއްލައިލާފަރު، އާޔަތާއި މާތް اللهގެ އިސްމުފުޅުތައް ލިޔެވިފައިވޭތޯ ނުވަތަ އާޔަތް ލިޔެވިފައިވޭތޯ ބަލައިނުލާ އެއްލައިލާފައިން ފެނެއެވެ. މިއީ ހަމަގައިމުވެސް މުއުމިނުންގެ ހިތް ކަމުވާ މަސްޢަލައެއް ނޫނެވެ.

މާތް اللهގެ އިސްމުފުޅު ނުވަތަ ޤުރުއާނުގެ އާޔަތްތައް ލިޔެވިފައި ހުންނަ ކަރުދާސްކޮޅުތައް، ކޮންމެހެން އެއްލައިލަން ޖެހިއްޖެ ހިނދެއްގައި ކަނޑަށް [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]. އެއީ، އެ ކަރުދާސްކޮޅު އަނދައިލުމެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި، އޭގައިވާ އިސްމުފުޅުތަކާއި އާޔަތްތައް ނޫނީ ވަރަށް [illegible] [illegible] ކަނޑައިލުމުވެސް ކުރެވިދާނެ ކަމެކެވެ.

މިއީ ފަރުވާ ކުޑަ ކުރެވިގެންވާން ކަންކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެން މިހާރު އެއްލައިލާފައިވާ ކަރުދާސްކޮޅެއް ބިންމަތިން ފެނިއްޖެނަމަ ވެސް ނަންގަވާށެވެ! އެއީ، ތިބާ ސަވާބުއަށް ވައްދައިދޭން ސަބަބަކަށްވެސް ވެދާނެއެވެ. އެހެނީ، މާތް اللهގެ އިސްމުފުޅު މަތިވެރި ކުރުމަކީ ކުޑަ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެއީ ބޮޑުކަމެކެވެ. [illegible] [illegible] އެ [illegible] ހިތުގެ ތަޤްވާވެރިކަމެވެ. އަދި، ބޮޑެތި ފަރުބަދަތައް ވަރުގެ ޘަވާބާއި ދަރަޖައެވެ.

މުޖުތަމަޢުގައި ހިނގާ މިފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ކޮންމެ މީހަކުވެސް އަމިއްލަމެން ހެޔޮ ނަމޫނާ ދައްކައިގެންނެވެ. ❑

އޯގާތެރިވުމުގައި ކީރިތި ރަސޫލާ ﷺ ދެއްކެވި ނަމޫނާ

الأستاذ محمد زاهد

ކީރިތި ރަސޫލާ މުޙައްމަދު ﷺ އަކީ އެންމެ އޯގާތެރި އެންމެ ހެޔޮ އިންސާނާއެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ އޯގާތެރިކަމާއި ހެޔޮކަމަކީ އިންސާނުންނާ ހަމައިން ނިމޭ ކަމެއްނޫނެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ އޯގާތެރިކަން ވަނީ ކޮންމެ މަޚްލޫޤަކަށް ހުރި ހެވެއްކަމުގައެވެ.

އެކަލޭގެފާނުވަނީ ދިރޭ އެއްވެސް އެއްޗަކަށް އަނިޔާއެއްދިނުން މަނާކުރައްވައި ބިރުވެރިކަމުގެ އިންޒާރު ކުރައްވާފައެވެ. އަދި އޯގާތެރިވާ ފަރާތްތަކަށް ހުރި ނިއުމަތުގެ މަތިވެރިކަން ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައެވެ.

ކަރުހިއްކައިގަނެފައިވާ ކުއްތާއަކަށް ފެންދިން މީހަކަށް ފާފަފުއްސަވައިދެއްވިކަމާއި ބުޅަލަކަށް ކާންނުދީ އަދި ކާން ދޫނުކޮށް، އެ ބުޅާ ހައްޔަރުކޮށްގައި ބޭއްވުމުގެ ސަބަބުން މީހަކު ނަރަކައަށް ވެއްދުނުކަން ބަޔާންކޮށްދެއްވިފައެވެ.

އަދި މަސައްކަތްކުރުވާ ޖަނަވާރުން ވެސް ބުރައަކަށްވާ މިންވަރަށް މަސައްކަތްކުރުވުން ވަނީ ކީރިތި ރަސޫލާ ﷺ މަނާކުރައްވާފައެވެ. ހެވިކަންފަދަ ޝަރުޢު ކުރައްވައިގެންވާ ކަންކަން ދަސްކުރުމަށް އަމާޒުގަތަކަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި މަތިވެރި ނުހުރުމުން އެންމެވެ. ދިރުމަތިކަމީ އޭގެ މައިއެއްގާ ވަކިކުރުން ނަހަރުކޮށްލުމެވެ.

އެއްކަމެއް މަރައިލުން ހުއްދަވާފަދަ ޙާލަތުގައި މަރައިލުމުގައާއި ކަތިލުން ޝަރުޢު ކުރައްވާފައިވާ ތަކެތި ކަތިލުމުގައިވެސް އޯގާތެރިވުމަށް ރަސޫލުﷲ ﷺ އުންމަތަށް އިރުޝާދު ދެއްވައި ހަދީޘް ކުރައްވިއެވެ. "إنَّ اللَّهَ كَتَبَ الإحْسانَ على كُلِّ شيءٍ، فَإِذا قَتَلْتُمْ فأحْسِنُوا القِتْلَةَ، وإذا ذَبَحْتُمْ فأحْسِنُوا الذَّبْحَ، وَلْيُحِدَّ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ، فَلْيُرِحْ ذَبِيحَتَهُ" މާނައީ:- "ހަމަކަށަވަރުން މާތްﷲ ކޮންމެ އެއްޗެއްގެ މައްޗަށް އިޙްސާންތެރިކަން ކަނޑައަޅުއްވިއެވެ. ތިޔަބައިމީހުން އެއްޗެއް މަރާކަމުގައި ވިޔަސް މެރުމުގައި އިޙްސާންތެރިވާށެވެ. އަދި ކަތިލުމަށް ކަތިލުމުގައި އިޙްސާންތެރިވާށެވެ. އަދި ކަތިލުމަށް ތޫނުކުރާ ތިޔަ ވަޅިގަނޑު ތޫނުކުރާށެވެ. އަދި ކަތިލާ އެއްޗަކަށް އުނދަގޫނުދޭށެވެ!" އަދި ބަކަރިއެއް ކަތިލުމަށް ބާއްވައިގެން އޭގެ ކުރިމަތީގައި ހުރެ ވަޅިތޫނުކުރަމުން ގެންދިޔުމުން ސަޙާބީއަކަށް ރަސޫލުﷲ ﷺ ބަސްފުޅުކުރެއްވިއެވެ. "ތިބާއަށް މިޔަކަށް ދެމަރު ދޭން ބޭނުންވީ ހެއްޔެވެ؟ ތިބާ ތިޔަ ވަޅި ކުރިން ތޫނުނުކުރީ ހެއްޔެވެ؟"

މިއީ އޯގާތެރިކަމުގައި ރަސޫލުﷲ ﷺ އުންމަތަށް ދެއްކެވި ނަމޫނާގެ ބައެއް މިސާލުތަކެވެ. އުންމަތަށް ހުރިހާ އެއްޗަކާމެދު އޯގާތެރިވުމަށް ދެއްވި އިރުޝާދުތަކާއި އެކަލޭގެފާނުގެ ސުންނަތަށް ތަބާވެވޭށެވެ. ❑

ޢިލްމު ރައްކާކުރާ ބަނޑާރު ޠާހިރުކުރުން

محمد وشاح علي إبراهيم

ޢިލްމަކީ އިންސާނާގެ ދެ ދުނިޔޭގެ ކާމިޔާބަށް ނުހަނު ބޭނުންތެރި އެއްޗެކެވެ. އެހެންކަމުން، މިފަދަ އަގުހުރި ނިޢުމަތެއް ރައްކާކޮށް އެ [illegible] ގެންގުޅޭ ބަނޑާރަ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި [illegible] ވެސް ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެކެވެ.

ޢިލްމު ރައްކާކުރާ ބަނޑާރު ކޮބައިތޯ؟

އާދެއެވެ! އެއީ ހިތެވެ. ހިތަށް ޢިލްމު ވައްދާނީ ހިތް ޠާހިރުކުރި މިންވަރަކަށެވެ. ހިތުގެ ޠާހިރުކަން އިތުރުވެއްޖެނަމަ ހިތަށް ޢިލްމުވަނުމުގެ ގާބިލުކަން އިތުރުވެއެވެ.

ޚާއްޞަކޮށް، ޝޯގުވެރި ދަރިވަރުންނަށް ގޮވައިލަމެވެ! ތިޔަ ދަރިވަރުން ޢިލްމު އުނގެނުން ބޭނުންނަމަ، ހިތްތައް [illegible] ތިޔަ ދަރިވަރުންގެ ހިތް ޠާހިރު ކުރާށެވެ.

މި މައުޟޫޢަށް އަލިއަޅުވާލަމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible]، [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. "ހިތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

އަދިވެސް ވިދާޅުވިއެވެ. "ތިބާގެ [illegible] [illegible] ތިބާ ފަދަ އެހެން މީހުންނަށް [illegible] އެކަމާ [illegible]، ތިބާގެ ހިތަށް الله ތަޢާލާ ބައްލަވާވޮޑިގެންނެވީ އެ ހިތުގައި [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]."

އަބޫ ހުރައިރާ رضي الله عنهގެ އަރިހުން އިމާމް މުސްލިމު ރިވާކުރެއްވި ޙަދީޘްފުޅެއްގެ މާނައިގައިވެއެވެ. "ހަމަކަށަވަރުން الله تعالى ތިޔަބައިމީހުންގެ މުދަލާއި ތިޔަބައިމީހުންގެ ބޭރުސޫރަތަކަށް ނުބައްލަވައެވެ. ނަމަވެސް އެކަލާނގެ ބައްލަވާވޮޑިގެންނެވީ ތިޔަބައިމީހުންގެ ހިތްތަކާއި ޢަމަލުތަކަށެވެ."

މީގެ އިތުރުން އިމާމް ޝާފިޢީ رحمه اللهއަށް ނިސްބަތް ކުރެވިފައިވާ މަޝްހޫރު ޅެމެއްގެ މާނައިގައިވެއެވެ. "ތިމަން ހިތުދަސްކުރާ އެއްޗެހި ހަނދާނުން ފިލައިގެން ދާތީ އެކަމުގެ ޝަކުވާ ވަކީޢުގެ (އިމާމް ޝާފިޢީގެ އުސްތާޛު) އަރިހުގައި ދެންނެވީމެވެ.

ދެން، އެކަލޭގެފާނު މިމަންނާއަށް އިރުޝާދު ދެއްވީ ފާފަތަކުން ދުރުހެލިވުމަށެވެ. އަދި އަހަރެންނަށް އިރުޝާދު ދެއްވުމުން ވިދާޅުވިއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ޢިލްމަކީ ނޫރެކެވެ. އަދި اللهގެ ނޫރު ފާފަވެރިއަކަށް ނުދެވޭނެއެވެ."

މީގެ އިތުރުން ސަހުލު ބުނު ޢަބްދުالله ވިދާޅުވިއެވެ. "އެ ހިތެއްގައި الله ތަޢާލާ ރުހިވޮޑިގެންނުވާކަމެއް ވާ ހިތަކަށް ޢިލްމުގެ ނޫރު ވަނުން ޙަރާމްވެގެންވެއެވެ." އެބަހީ ނުވަންނާނެއެވެ.

މިފަދަ އުނިސިފަތަކުން ބޭރުވެ ވެގެންވާ ބަނޑާރެއް ކަމުގައި އަހަރެމެންގެ ހިތްތައް [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަރަކަތުގައި އަހަރެމެން [illegible]! އާމީން! ❑